

Časopis Ochrany dravcov na Slovensku Ročník 9

DRAVCE A SOVY

Birds of Prey and Owls - Journal of Raptor Protection of Slovakia

SPRÁVY PRACOVNÝCH SKUPÍN 2012

MYŠÍ ROK U SOVY LESNEJ

**STRÁŽENÍ A OCHRANA HNÍZD ORLŮ
KRÁLOVSKÝCH V POVÁŽSKÉM INOVCI**

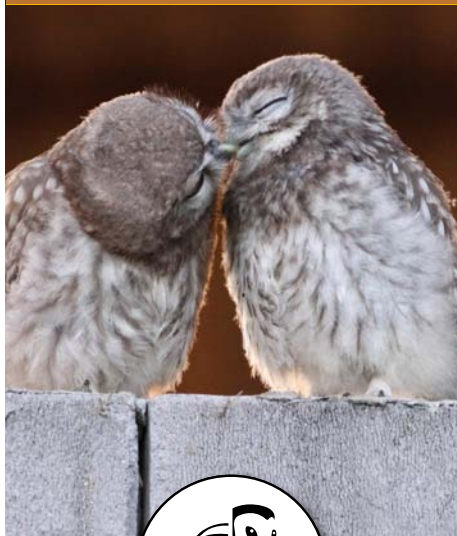
1

2013

DRAVCE A SOVY

Časopis Ochrany dravcov na Slovensku

Ročník 9 / Číslo 1 / 2013

Vydáva: Ochrana dravcov na Slovensku

Vedúci redaktor: Michal Noga

Redakčná rada: Lucia Deutschová,
Hana Latková, Marcel Uhrin

Grafická úprava: Grafické štúdio – DUDOK

Preklady: Lucia Deutschová, Zuzana Guziová

ISSN: 1336 - 6874

Náklad: 200 kusov

Neprešlo jazykovou úpravou.

Adresa:

Ochrana dravcov na Slovensku
Raptor Protection of Slovakia (RPS)
Kuklovská 5
841 04 Bratislava

e-mail: dravce@dravce.sk

www.dravce.sk

tel./fax: 02 / 555 734 40

Bankové spojenie: Tatra banka a.s.

Číslo účtu: 2623078364/1100

IČO: 317 97 717

Fotografia na titulke:

Kuvik obyčajný (*Athene noctua*)

Foto: Bedřich Landsfeld

Fotografia na zadnej strane obálky:

Kaňa stepná (*Circus macrourus*)

Foto: Stanislav Harvančík

FOTOGRAFIA ROKA 2012

Vítazné fotografie podľa hlasovania členov
a sympatizantov RPS:

1. miesto

Kuvik obyčajný (*Athene noctua*)

Foto: Bedřich Landsfeld (titulná strana obálky)
a

Kaňa stepná (*Circus macrourus*)

Foto: Stanislav Harvančík (zadná strana obálky)

2. miesto

Luniak sivý (*Elanus caeruleus*)

Foto: Stanislav Harvančík

3. miesto

Orliak morský (*Haliaeetus albicilla*)

Foto: Ján Svetlík

MILÍ DRAVČIARSKI PRIATELIA,

Nasledujúce riadky sa nebudú týkať terénnej práce. Tú si, napriek vrcholiacej sezóne v čase písania úvodníka, nemôžem z dôvodu návalu kancelárskej práce dovoliť. Od konca roku 2012 sa na sekretariáte potýkame s riešením závažných finančných otázok, nakoľko predovšetkým v dôsledku oneskorenia procesných krokov zo strany ústredných orgánov štátnej správy, sme sa ocitli vo veľmi nepriaznivej situácii. Robíme všetko pre to, aby sa nám toto náročné obdobie podarilo preklenúť a najmä aby tento problém nepocítili „terénni“ ľudia. Na sekretariáte sa snažíme nielen zháňať prostriedky na praktickú činnosť a ďalšie aktivity, ale tiež aby administratívne zaťaženie ľudí bolo čo najnižšie a hlavne aby bola dodržaná kontinuálna forma podpory členov. Ďalšou dôležitou otázkou, ktorá je každým rokom aktuálnejšia, sú noví, aktívni členovia. Mnohí už za dravcami chodia dve či tri desaťročia, no nasledovníkov, ktorým by bolo možné odovzdať skúsenosti, je málo. Ak máte vo svojom okolí nadšeného dravčiara, radi podporíme jeho aktivity, najmä ak to bude človek otvorený novým výzvam a ochotný dlhodobo sa podieľať na naplňaní nášho poslania. Veď nových aktívnych a dostatočne odborne zdatných ľudí do terénu nám treba ako soľ.

Lucia Deutschová
výkonná riaditeľka RPS

OBSAH

Na úvod	3
---------------	---

Správy pracovných skupín

Dravecký M. – <i>Orol krikľavý (Aquila pomarina)</i>	4
Chavko J., Danko Š. – <i>Orol kráľovský (Aquila hellaca)</i>	6
Chavko J. – <i>Orliak morský (Haliaeetus albicilla)</i>	7
Chavko J. – <i>Sokol rároh (Falco cherrug)</i>	8
Chavko J. – <i>Sokol sťahovavý (Falco peregrinus)</i>	9
Chavko J. – <i>Sokol kobcovitý (Falco vespertinus)</i>	10
Maderič B. – <i>Haja červená (Milvus milvus)</i>	11
Maderič B. – <i>Haja tmavá (Milvus migrans)</i>	12
Noga M. – <i>Kaňa popolavá (Circus pygargus)</i>	13
Nemček V. – <i>Kaňa močiarna (Circus aeruginosus)</i>	14
Dobrý M., Chrenková M. – <i>Kuvik obyčajný (Athene noctua)</i>	16
Noga M. – <i>Výr skalný (Bubo bubo)</i>	18
Šotnár K. – <i>Výrlik obyčajný (Otus scops)</i>	19
Pačenovský S., Šotnár K. – <i>Kuvičok vrabčí (Glucidium passerinum)</i>	20
Noga M., Repel M. – <i>Zimné sčítanie myšiарok ušatých (Asio otus) na zimoviskách</i>	21

Príspevky

Pavelka J., Landsfeld B.: <i>Strážení a ochrana hnízd orlů královských v Povážském Inovci</i>	22
Dobrý M.: <i>Tretí rok projektu CORO-SKAT</i>	25
Nemček V.: <i>Postrehy z telemetrie orlov kráľovských a haje červenej</i>	26
Šotnár K., Obuch J.: <i>Myší rok u sovy lesnej</i>	28
Noga M.: <i>Ešte o jednom malom projekte</i>	29
Deutschová L.: <i>Publikačnou činnosťou k rozvoju organizácie</i>	30

Foto: E. Hrtan

OROL KRIKĽAVÝ

(*Aquila pomarina*)

Miroslav Dravecký

Riešitelia:

Š. Danko, M. Dravecký, E. Hrtan ml., I. Fabianová, T. Flajs, Z. Guziová, J. Hoľma, D. Karaska, J. Kicko, M. Lehocný, M. Macek, M. Madera, B. Maderič, J. Mihók, O. Suchánek, K. Šotnár, L. Šnirer a J. Žigraj.

Spolupracovníci:

M. Balla, P. Belák, B. Beniska, P. Bryndza, E. Čendulová, V. Devečka, M. Dúbrava, A. Dubravský, L. Dzuriková, E. Gulák, M. Hancin, S. Harvančík, V. Hruz, Z. Kaliská ml., K. Kicková, P. Majko, M. Oleksák, V. Pečenák, J. Popovics, M. Rinik, S. Senk, B. Schwarzbacher, I. Valach a P. Vrlik.

Súhrn výsledkov:

Kontrolované hniezdiská	<i>Checked territories</i>	229
Počet hniezdiacich párov	<i>Incubating pairs</i>	142
Obsadené hniezda	<i>Incubating pairs</i>	139
Počet úspešných párov	<i>Successful breeding pairs</i>	114
Počet vyvedených mláďat	<i>Fledglings</i>	118
Počet neúspešných hniezdení	<i>Unsuccessful breeding attempts</i>	22
Krúžkované jedince (pull/ad)	<i>Ringed pull/ad</i>	98 / 1

Prezentované údaje sú výsledkom činnosti členov pracovnej skupiny vo vybraných oblastiach výskytu druhu v rámci SR a neposkytujú informáciu o celkovej početnosti druhu na Slovensku.

The here presented data are the result of activities of Working Group members only in selected areas of species in Slovakia. They are not providing information on whole population of species in Slovakia.

Podiel jednotlivých riešiteľov na monitoringu bol nasledovný (kontrola lokalít/počet dohľadaných obsadených hniezd/počet vyletených mláďat): J. KICKO (52/31/29), B. MADERIČ (35/29/23), J. MIHÓK, I. FABIANOVÁ a J. ŽIGRAJ (27/15/15), M. DRAVECKÝ (20/15/14), D. KARASKA (18/13/12), Š. DANKO (18/11/8), O. SUCHÁNEK (14/3/1), M. LEHOCKÝ (11/4/4), J. HOLMA (8/5/5), T. FLAJS (8/2/1), K. ŠOTNÁR (3/3/1), M. MADERA (7/2/2), E. HRTAN (5/4/1), L. ŠNÍRER (2/1/1), J. KORŇAN (1/1/1). V roku 2012 zo 114 produktívnych párov zistených členmi skupiny pre *A. pomarina* úspešne vyletelo 118 mláďat (110×1, 4×2). Riešitelia okružkovali 99 jedincov *A. pomarina*, z toho 98 mláďat a jedného adultného jedinca z rehabilitácie. Ornitologickými krúžkami bolo označených 98 jedincov a súběžne aj 84 farebnými odčítateľnými krúžkami svetlomodrej farby (ornitologický - farebný svetlomodrý krúžok): J. KICKO 24/18, D. KARASKA 20/13, B. MADERIČ 14/14, M. DRAVECKÝ 14/14, J. MIHÓK 14/13, Š. DANKO 8/8, K. ŠOTNÁR 1/1, L. ŠNÍRER 1/1, M. MACEK 1/1 (adult), O. SUCHÁNEK 1/0, a J. KORŇAN 0/1. Zo 4 prípadov vyvedenia dvoch mláďat z hniezda bez zásahu človeka v roku 2012 zaznamenali J.KICKO 2× D. KARASKA a J. HOLMA po jednom prípade. Hniezdna úspešnosť v roku 2012 bola vyššia ako v predošlých dvoch rokoch 2010 a 2011. Príčinou tohto konštatovania bol pravdepodobne pomerne suchý a teplý rok s dostupnosťou hrabošov poľných. J. KICKO konštatuje, že tento rok bolo zreteľne vyššie percentuálne zastúpenie hrabošov v potrave než predošlé dva roky. Zo 72 identifikovaných kusov potravy bolo 60 hrabošov, 5 hryzcov, 1 ryšavka, 2 krty, 1 holub, 1 dáždovka, 1 skokan a 1 hadovitý plaz. Podobné zistenia boli aj na východnom Slovensku (Š. DANKO, E. HRTAN ml., M. BALLA).

Negatívne príčiny: Z 22 neúspešných hniezdení bola 13× neznáma príčina, 4× lesohospodárska činnosť v okolí hniezda, 1× úhyn samice, 1× vysilená samica (po rehabilitácii úspešne vypustená), 1× vypadnuté mláďa z hniezda (zlomené krídlo), 1x zničená znáška, 1× neplodná znáška. Negatívne príčiny sú aj: nevytvorenie párov a výskyt osamelých jedincov na hniezdných lokalitách, zánik dvoch párov z dôvodu obsadenia teritória orlom skalným, rozpad smrekových porastov a vytrácanie sa párov zo známych hniezdisk.

Z celkového počtu 229 kontrolovaných hniezdisk v rámci pracovnej skupiny pre orla kriklavého bolo 160 lokalít monitorovaných v rámci projektu LIFE09 NAT/SK/000396 „Ochrana orla kriklavého na Slovensku“, ktorý realizuje Ochrana dravcov na Slovensku v spolupráci so Stredoslovenskou energetikou, a.s. a Východoslovenskou energetikou, a.s. s podporou Európskej únie.

Foto: J. Chavko

OROL KRÁĽOVSKÝ

(*Aquila heliaca*)

Jozef Chavko, Štefan Danko

Riešitelia:

J. Chavko, S. Harvančík, L. Šnirer, A. Dubravský, L. Prešinský, R. Galaš,
B. Landsfeld, J. Pavelka, B. Maderič, J. Izakovič, G. Demeter,
V. Balaška, B. Matejovič, M. Noga, V. Nemček a J. Lengyel

Súhrn výsledkov v rámci areálu výskytu na západnom a východnom Slovensku za rok 2012:

Kontrolované hniezdiská	<i>Checked territories</i>	54
Obsadené hniezdiská	<i>Occupied territories</i>	51
Počet hniezdiacich párov	<i>Incubating pairs</i>	44
Počet úspešných párov	<i>Successful breeding pairs</i>	30
Počet vyvedených mláďat	<i>Fledglings</i>	min. 44
Počet neúspešných hniezdení	<i>Unsuccessful breeding attempts</i>	9
Predpokladaný počet hniezdiacich párov v SR	<i>Estimated number of breeding pairs in SR</i>	51 - 53

Prezentované údaje sú výsledkom činnosti členov pracovnej skupiny vo vybraných oblastiach výskytu druhu v rámci SR a neposkytujú informáciu o celkovej početnosti druhu na Slovensku.

The here presented data are the result of activities of Working Group members only in selected areas o species in Slovakia. They are not providing information on whole population of species in Slovakia.

Západné Slovensko

V pohoriach zahniezdilo 11 párov (Považský Inovec, Tríbeč, Pohronský Inovec a Malé Karpaty) a 4 v nížinách (z toho 2 v luhu – v Podunajskej rovine a 2 v agroceenózach – v Pohronskej a Ipeľskej pahorkatine)

- 21 skontrolovaných aktuálnych teritórií
- 6 párov nezahniezdilo (opustené hniezdiská)
- 15 obsadených hniezdisk
- 15 párov zahniezdilo a znieslo násadu
- 11 párov zahniezdilo a vyvedli 18 mláďat (6×1, 3×2 a 2×3) priem. 1,63
- 4 páry neúspešné (hniezdo zhodené vetrom, opustená násada, strata mláďat, úhyn mláďat na hniezde)

Východné Slovensko

V pohoriach zahniezdilo 6 párov (Slanské a Volovské vrchy) a 23 párov v nížinách - agroceenózach (Východoslovenská rovina a Košická kotlina)

- 33 skontrolovaných teritórií
- 31 hniezdisk obsadených pármí
- 3 páry nezahniezdili
- 29 párov zahniezdilo a znieslo násadu
- 9 párov nevysedeli mláďatá – príčina neznáma
- 19 párov hniezdilo úspešne a vyvedli min. 26 mláďat (priem. 1,36) o 1 páre sa nepodarilo získať informácie

Prevažná väčšina mláďat bola okružkovaná. Aj v tomto roku sme realizovali spoločnú akciu krúžkovania v Tríbči, Považskom Inovci, ale mláďatá boli okružkované i na viacerých lokalitách východného Slovenska.

Foto: J. Chavko

ORLIAK MORSKÝ

(*Haliaeetus albicilla*)

Jozef Chavko

Riešitelia:

J. Lengyel, J. Chavko, Š. Danko, J. Mihók, J. Lipták, S. Harvančík, A. Dubravský, L. Šnirer, M. Balla, M. Olekšák, V. Prachár, D. Karaska

Spolupracovníci:

P. Rác, A. Fekete, I. Vincze, M. Bohuš, S. Pačeňovský, M. Majda

Súhrn výsledkov v rámci areálu výskytu na západnom a východnom Slovensku za rok 2012:

Kontrolované hniezdiská	<i>Checked territories</i>	14
Obsadené hniezdiská	<i>Occupied territories</i>	10
Počet hniezdiacich párov	<i>Incubating pairs</i>	9
Počet úspešných párov	<i>Successful breeding pairs</i>	6*
Počet vyvedených mláďat	<i>Fledglings</i>	10*
Počet neúspešných hniezdení	<i>Unsuccessful breeding attempts</i>	3*
Predpokladaný počet hniezdiacich párov v SR	<i>Estimated number of breeding pairs in SR</i>	13 - 15

*3 páry neskôr neboli skontrolované a úspešnosť nebola zistená (2 Latorica a 1 Dunajské Luhy)

Na západnom Slovensku bolo v Dunajských luhoch a v Borskej nížine kontrolovaných spolu 9 hniezdných teritórií 8 párov. Z tohto počtu boli 3 teritória opustené, jedno obsadené hniezdisko nebolo v čase mláďat skontrolované (Kopáč), jedno hniezdisko (Borská nížina) pár neskôr opustil a nie je známe či došlo k znoseniu vajec a 3 páry v Dunajských luhoch úspešne vyvedli spolu 5 mláďat.

V Borskej nížine bolo obsadené jedno hniezdisko v luhoch rieky Moravy, samica sa zdržovala na hniezde, ale k znoseniu vajec nedošlo (R. Jureček, in verb.)

Na východnom Slovensku boli kontrolované 4 teritória 4 párov. Hniezdenie 2 párov v luhoch Latorice nebolo neskôr dostatočne kontrolované, ale z najväčšou pravdepodobnosťou oba páry neboli úspešné. Jeden pár vo Východoslovenskej rovine a jeden pár v Slovenskom krase hniezdili úspešne a vyvedli spolu 3 mláďatá.

Na strednom Slovensku už tretiu sezónu úspešne hniezdil jeden pár pri Oravskej priehrade a vyvedol 2 mláďatá.

Na západnom a východnom Slovensku bola väčšina mláďat okružkovaná.

Foto: J. Chavko

SOKOL RÁROH

(*Falco cherrug*)

Jozef Chavko

Riešitelia:

J. Chavko, L. Deutschová, J. Mihók, J. Lipták, D. Rak,
V. Nemček, M. Noga a J. Lengyel.

Spolupracovníci:

M. Olekšák, M. Balla

Foto: J. Chavko

Súhrn výsledkov zo západného Slovenska:

Kontrolované hniezdiská	<i>Checked territories</i>	65
Obsadené hniezdiská	<i>Occupied territories</i>	39
Počet hniezdiacich párov	<i>Incubating pairs</i>	39
Počet úspešných párov	<i>Successful breeding pairs</i>	31
Počet vyvedených mláďat	<i>Fledglings</i>	115
Počet neúspešných hniezdení	<i>Unsuccessful breeding attempts</i>	8
Predpokladaný počet hniezdiacich párov v SR	<i>Estimated number of breeding pairs in SR</i>	45 - 48

Západné Slovensko

Monitoring na západnom Slovensku bol realizovaný v orografických celkoch: Borská nížina, Trnavská pahorkatina, Podunajská rovina, Nitrianska pahorkatina.

- 53 skontrolovaných teritórií (20 historických + 33 aktuálnych)
- 27 obsadených hniezdisk
- 27 párov zahniezdilo a znieslo násadu
- 19 párov zahniezdilo a vyvedli 70 mláďat (1×1, 2×2, 5×3, 5×4 a 5×5) priem. 3,68 ml.
- 8 párov neúspešných

Straty:

- 5 prípadov hluchej násady v dôsledku extrémne nepriaznivého počasia
- 2 prípady úhynu mláďat v dôsledku extrémne nepriaznivého počasia
- 1 prípad predácie 5 mláďat kunou v búde na stôžari!

Východné Slovensko

Monitoring na východnom Slovensku bol realizovaný v orografických celkoch: Slovenský kras, Bodvianska pahorkatina, Košická kotlina, Východoslovenská rovina a Východoslovenská pahorkatina.

- 12 skontrolovaných teritórií
- 12 obsadených hniezdisk
- 12 párov zahniezdilo a znieslo násadu
- 12 párov zahniezdilo a vyvedli 45 mláďat (2×2, 2×3, 2×4 a 6×5) priem. 3,75 mláďat.

Na východnom Slovensku tento rok všetky páry vyvedli mláďatá.

SOKOL ŠTAHOVAVÝ

(*Falco peregrinus*)

Jozef Chavko

Riešitelia:

J. Chavko, M. Kostra, S. Harvančík, L. Šnirer, A. Dubravský, J. Lipták, B. Maderič, M. Olekšák, M. Jasík, S. Ondruš, K. Šotnár, B. Hájek, M. Lehocký, E. Hapl, P. Bačkor, B. Schwarzbacher, L. Deutschová, B. Sedláková, D. Löbbová, J. Hoľma, I. Valach, P. Bryndza, I. Bryndza, E. Gulák, V. Balaška, M. Filípek, J. Lengyel, L. Prešínský, R. Galaš, V. Prachár, M. Ballo.

Spolupracovníci:

P. Vrlík, J. Pavelka, J. Čendula, J. Mikula, L. Homola a P. Oboňa.

Foto: J. Chavko

Súhrn výsledkov v rámci areálu výskytu na západnom a východnom Slovensku za rok 2012:

Kontrolované hniezdiská	<i>Checked territories</i>	120
Obsadené hniezdiská	<i>Occupied territories</i>	107
Počet hniezdiacich párov	<i>Incubating pairs</i>	89
Počet úspešných párov	<i>Successful breeding pairs</i>	72
Počet vyvedených mláďat	<i>Fledglings</i>	178
Počet neúspešných hniezdení	<i>Unsuccessful breeding attempts</i>	10
Predpokladaný počet hniezdiacich párov v SR	<i>Estimated number of breeding pairs in SR</i>	180 - 200

Monitoring bol vykonaný v nasledovných orografických celkoch: Malé Karpaty, Biele Karpaty, Burda, Štiavnické vrchy, Vtáčnik, Strážovské vrchy, Kremnické vrchy, Žiar, Malá Fatra, Veľká Fatra, Starohorské vrchy, Nízke Tatry, Chočské vrchy, Západné Tatry, Vysoké Tatry, Belianske Tatry, Volovské vrchy, Čierna hora, Slovenský kras, Slanské vrchy, Poľana, Muránska planina, Veporské vrchy, Slovenský raj, Stolické vrchy a Rožňavská kotlina.

Na Slovensku sme zaznamenali zahniezdenie 120 párov, z toho úspešne hniezdilo 89 párov, ktoré vyvedli spolu min. 178 mláďat (t. j. 2,47 mláďaťa na produktívne páry a 2,00 mláďaťa na všetky hniezdiace páry). Skontrolovať sa nepodarilo 45 hniezdisk.

Neúspešné hniezdenia:

- 1 prípad vyrušovanie – skalolezci (predpoklad)
- 1 prípad vyrušovanie holubármi (predpoklad)
- 2 prípady vykradnutie (predpoklad)
- 6 prípadov neznáma príčina

V tomto roku sme rovnako ako minulý rok zaznamenali obsadenie ďalších 8 lokalít novými pármí, ktoré zahniezdili, alebo lokalitu len obsadili. Podľa tohto vzostupu početnosti populácie ešte stále pokračuje.

Foto: J. Chavko

SOKOL KOBCOVITÝ

(*Falco vespertinus*)

Jozef Chavko

Riešitelia:

J. Chavko, L. Deutschová a J. Lengyel

Súhrn výsledkov:

Kontrolované hniezdiská	<i>Checked territories</i>	15 +
Obsadené hniezdiská	<i>Occupied territories</i>	0
Počet hniezdiacich párov	<i>Incubating pairs</i>	0
Počet úspešných párov	<i>Successful breeding pairs</i>	0
Počet vyvedených mláďat	<i>Fledglings</i>	0
Počet neúspešných hniezdení	<i>Unsuccessful breeding attempts</i>	0
Predpokladaný počet hniezdiacich párov v SR	<i>Estimated number of breeding pairs in SR</i>	0

Na všetkých známych historických hniezdiskách nebolo v tomto roku zistené hniezdenie, z najväčšou pravdepodobnosťou druh po prvý krát na území Slovenska nezahniezdil.

Na posledných hniezdiskách v CHVÚ Sysľovské polia sa sporadicky ojedinele vyskytovali sokoly kobcovité len v máji, rovnako v okrese Nové Zámky bol pri obci Tvrdošovce (CHVÚ Dolné Považie) na hniezdisku zistený už len výskyt samca, ktorý sa neskôr vytratil.

Bola skontrolovaná väčšina historických hniezdisk na západnom Slovensku, ako i väčšina existujúcich havraních kolónií, ale hniezdenie nebolo zistené. Rovnaká bola situácia aj na ostatných historických hniezdiskách na ostatnom území SR.

Populácia na Slovensku sa dostala do pozície kritického stavu vyhynutia. V záujme jej obnovy je nevyhnutné, aby sa zo stavu nečinnosti prešlo do aktívnej tvorby opatrení na záchranu, najmä zo strany MŽP SR a ŠOP SR.

Foto: J. Chavko

HAJA ČERVENÁ

(*Milvus milvus*)

Boris Maderič

Riešitelia:

Boris Maderič, Ján Svetlík, Soňa Nuhličková, Slavomír Senk, Michal Noga, Vladimír Nemček, Martin Dobrý, Vladimír Pečeňák

Spolupracovníci:

Rudolf Jureček, David Horal, Gašpar Čamlík, Peter Rác

Foto: J. Svetlík

Súhrn výsledkov za rok 2012 v rámci areálu výskytu *Milvus milvus* na Slovensku (Dolnomoravský úval, Borská nížina, Laborecká vrchovina, Beskydské predhorie):

Kontrolované hniezdiská	<i>Checked territories</i>	12
Obsadené hniezdiská	<i>Occupied territories</i>	10
Počet hniezdiacich párov	<i>Incubating pairs</i>	8
Počet úspešných párov	<i>Successful breeding pairs</i>	5
Počet vyvedených mláďat	<i>Fledglings</i>	13
Počet neúspešných hniezdení	<i>Unsuccessful breeding attempts</i>	3

Prezentované údaje sú výsledkom činnosti členov pracovnej skupiny vo vybraných oblastiach výskytu druhu v rámci SR a neposkytujú informáciu o celkovej početnosti druhu na Slovensku.

The here presented data are the result of activities of Working Group members only in selected areas of species in Slovakia. They are not providing information on whole population of species in Slovakia.

V roku 2012 v skúmaných orografických celkoch obsadilo svoje hniezdne teritória 8 párov. Z uvedeného počtu bolo 5 párov produktívnych (v Borskej nížine a Dolnomoravskom úvale), ktoré spolu vyvedli 13 mláďat (1×1, 1×2, 2×3, 1×4 mláďatá). Celková hniezdna úspešnosť bola 1,63 mláďaťa na hniezdiaci pár, resp. 2,60 mláďaťa na produktívny pár.

Príčinu neúspešnosti hniezdenia jedného páru v Borskej nížine bola nepriaznivé počasie (po búrke 2 mláďatá z hniezda vypadli, jedno uhynulo, druhé sa podarilo zachrániť a po ošetrení v rehabilitačnej stanici Havran v Ratnovciach bolo doložené do hniezda iného páru už s dvoma mláďatami a aj úspešne z neho vyletelo). Príčinu neúspešnosti jedného páru v Dolnomoravskom úvale a jedného páru v Laboreckej vrchovine sa nepodarilo zistiť.

Foto: Boris Maderič

HAJA TMAVÁ

(*Milvus migrans*)

Boris Maderič

Riešitelia:

Boris Maderič, Ján Svetlík, Soňa Nuhličková, Michal Noga

Spolupracovníci:

Martin Dobrý, Vladimír Nemček, Rudolf Jureček,
David Horal, Gašpar Čamlík

Foto: B. Maderič

Súhrn výsledkov za rok 2012 v rámci areálu výskytu *Milvus migrans* na Slovensku (Dolnomoravský úval, Borská nížina):

Kontrolované hniezdiská	<i>Checked territories</i>	4
Obsadené hniezdiská	<i>Occupied territories</i>	4
Počet hniezdiacich párov	<i>Incubating pairs</i>	3
Počet úspešných párov	<i>Successful breeding pairs</i>	3
Počet vyvedených mláďat	<i>Fledglings</i>	5

Prezentované údaje sú výsledkom činnosti členov pracovnej skupiny vo vybraných oblastiach výskytu druhu v rámci SR a neposkytujú informáciu o celkovej početnosti druhu na Slovensku.

The here presented data are the result of activities of Working Group members only in selected areas of species in Slovakia. They are not providing information on whole population of species in Slovakia.

Z celkového počtu 4 kontrolovaných hniezdisk, boli pámi obsadených 4 hniezdne teritória. Z nich 3 páry zahniezdili, všetky hniezdili úspešne a vyvedli spolu 5 mláďat (1×1, 2×2). V jednom prípade pár z neznámych príčin hniezdisko opustil.

Foto: J. Svetlík

Foto: J. Lengyel

KAŇA POPOLAVÁ

(*Circus pygargus*)

Michal Noga

Riešitelia:

M. Noga, J. Lengyel, D. Rak, T. Veselovský, B. Matejovič

Spolupracovníci:

M. Dobrý, V. Nemček

Finančná podpora:

Európsky fond regionálneho rozvoja, Program cezhraničnej spolupráce Slovenská republika – Rakúsko 2007-2013, projekt CORO-SKAT.

Súhrn výsledkov za rok 2012:

Kontrolované hniezdiská	<i>Checked territories</i>	17
Obsadené hniezdiská	<i>Occupied territories</i>	3
Počet hniezdiacich párov	<i>Incubating pairs</i>	3
Počet úspešných párov	<i>Successful breeding pairs</i>	1
Počet vyvedených mláďat	<i>Fledglings</i>	1
Počet neúspešných hniezdení	<i>Unsuccessful breeding attempts</i>	2

Prezentované údaje sú výsledkom činnosti členov pracovnej skupiny vo vybraných oblastiach výskytu druhu v rámci SR a neposkytujú informáciu o celkovej početnosti druhu na Slovensku.

The here presented data are the result of activities of Working Group members only in selected areas of species in Slovakia. They are not providing information on whole population of species in Slovakia.

V roku 2012 bolo hniezdenie druhu zaznamenané na troch lokalitách, v rozdielnych biotopoch. Jeden pár zahniezdil v jačmeni, bohužiaľ hniezdo bolo zničené pri žatevných prácach (p. Miklovič). Ďalší pár zahniezdil atypicky v poraste ostružín v mladom agátovom stromoradí. Napriek zabezpečeniu hniezda pachovými odpudzovačmi hniezdo nakoniec zničené predátorom (J. Lengyel). Jediný známy úspešný pár vyhniezdil pri Borskom Mikuláši. Zo štyroch vyliahnutých mláďat, napokon vyletelo len jedno, najstaršie. Ostatné podľahli nešpecifikovanému ochoreniu.

Monitoring druhu bol podporený projektom „Ochrana dravcov, bocianov a sov v regióne Záhoria a Niederösterreich“ v rámci Programu cezhraničnej spolupráce Slovenská republika – Rakúsko.

Foto: J. Svetlík

KAŇA MOČIARNA

(*Circus aeruginosus*)

Vladimír Nemček

Riešitelia:

Peter Chrašč, Martin Dobrý, Ján Gúgh, Rudo Jureček,
Jozef Lengyel, Vladimír Nemček, Michal Noga,
Samuel Pačenovský, Matej Repel

Súhrn výsledkov za rok 2012:

Kontrolované lokality	<i>Checked localities</i>	154
Obsadené lokality	<i>Occupied localities</i>	56
Počet hniezdiacich párov	<i>Number of nesting pairs</i>	106

Prezentované údaje sú výsledkom činnosti členov pracovnej skupiny vo vybraných oblastiach výskytu druhu v rámci SR a neposkytujú informáciu o celkovej početnosti druhu na Slovensku.

The here presented data are the result of activities of Working Group members only in selected areas o species in Slovakia. They are not providing information on whole population of species in Slovakia.

Počet obsadených lokalít a počet hniezdiacich párov (C4 - D16 kategória podľa ISTB a AVES databázy) podľa geomorfologických celkov: Záhorská nížina a Dolnomoravský úval (18 lokalít/30 párov), Podunajská rovina a Podunajská pahorkatina (20/50), Východoslovenská rovina (16/24) a Košická kotlina (2/2). V CHVÚ Záhorské Pomoravie bolo zaznamenané hniezdenie minimálne 17 párov, v CHVÚ Medzibodrožie 20 párov, v CHVÚ Parížske močiare 11 párov.

Hniezdne lokality sa nachádzali v brehových porastoch vodných nádrží a rybníkov (21 lokalít/41 párov), v mokradiach (22/46), v porastoch na mŕtvych ramenách (7/7), tokoch (3/6), lúkach (1/3), agrocnózach (2/2). Priamo kontrolovaných bolo 6 hniezd na 2 lokalitách, ostatné údaje pochádzajú z pozorovaní priebehu hniezdenia na základe správania sa hniezdiacich jedincov. Viacero párov na jednej lokalite hniezdilo najmä na vodných nádržiach či rozľahlejších mokradiach, takéto podmienky boli bežnejšie v oblasti Podunajskej nížiny a pahorkatiny. Boli zistené len dva páry hniezdiace v agrocnózach, súvisí to s upriamením pozornosti členov skupiny na prirodzené biotopy. Na Východoslovenskej rovine a Záhorskej nížine páry hniezdili v menších mokradiach či mŕtvych ramenách, väčších vodných plôch sa tu nachádza pomenej. V oblasti Záhoria väčšina párov hniezdila mimo záplavového územia. Klimatické podmienky mali na základe poznatkov mapovateľov negatívny vplyv na hniezdenie – páry v dôsledku sucha nezahniezdili na niektorých lokalitách.

Prvý prílet bol zaznamenaný 15.3.2012 pri Vysokej pri Morave a posledný odlet 19.11.2012 na Dubnickom štrkovisku (Chudý). Na nocoviskách boli zaznamenané maximálne počty na Loviskách pri Moravskom Svätom Jáne - 8 ex. (Noga), Žitavskom Luhu - 21 ex. (Gúgh), Panských Lúkach - 5 ex. (Lengyel), pri Tvrdošovciach - 14 ex. (Lengyel), Bánove - 30 ex. (Lengyel).

ZA DVERAMI SKUPINY

Ku skupine sa pridali noví členovia monitorujúci lokality na Podunajskej nížine a Východoslovenskej rovine. Pre ďalší rozvoj skupiny budú potrební mapovatelia predovšetkým na Podunajskej nížine a pahorkatine, Juhoslovenskej kotline. Cieľ je pokryť každoročne najvýznamnejšie územia - Podunajská nížina, Podunajská pahorkatina, Východoslovenská rovina, Záhorská nížina, Juhoslovenská kotlina - a sledovať trend vývoja populácie na nich. Je vhodné prednostne mapovať lokality CHVÚ pre získanie údajov podporujúcich ochranu druhu a na zistenie trendu vývoja populácie. Odporúčané je vopred stanovenie monitorovacej plochy a tiež vopred vytipovať lokality a skontrolovať ich aspoň 2× počas sezóny (1× - od konca apríla, 2× - v júni - júli). Vítaný je každý jeden mapovateľ čo má čas na monitoring aspoň jednej lokality.

Záujemcov o mapovanie kaní močiarnych v rámci našej skupiny prosím kontaktovať ma na adrese: nemcek@dravce.sk.

Foto: J. Svetlík

DFS štvorce - monitorované lokality členmi skupiny.

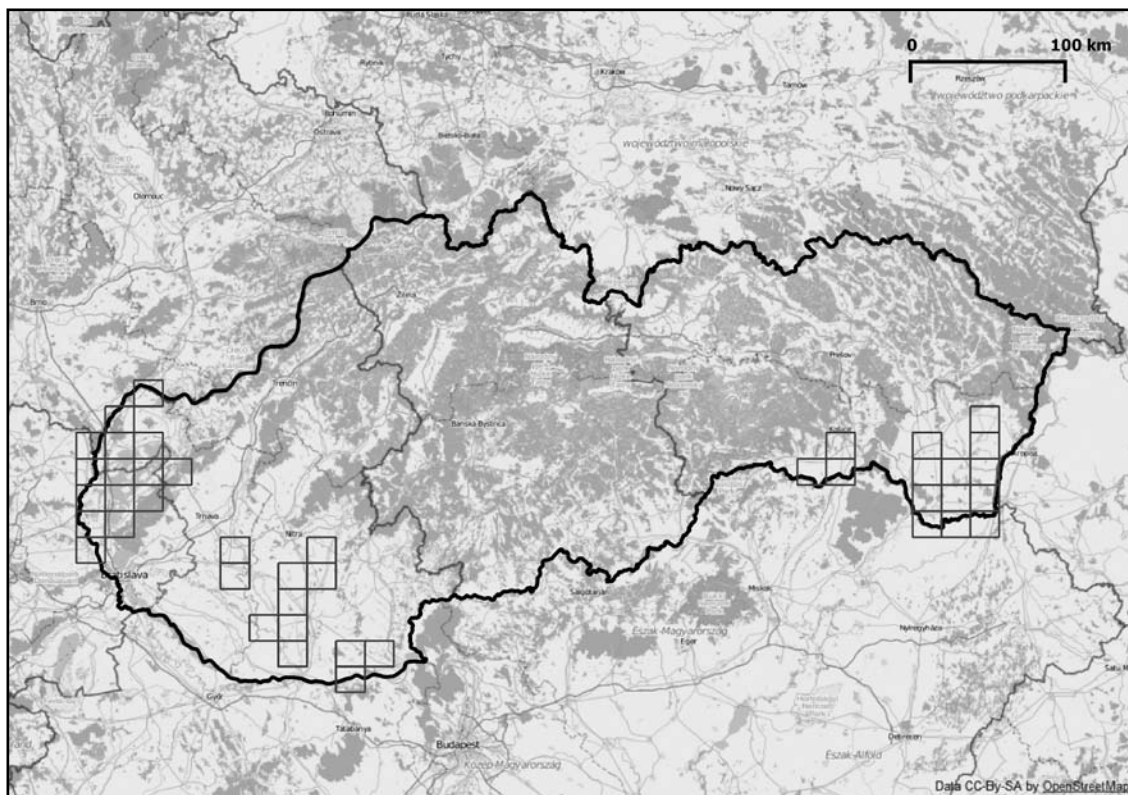

Foto: J. Chavko

KUVIK OBYČAJNÝ

(*Athene noctua*)

Martin Dobrý, Monika Chrenková

Riešitelia:

Pavol Baláž, František Bednár, Branislav Beniska, Lenka Berthová, Marek Brinzik, Miro Demko, Martin Dobrý, Miro Fulín, Monika Gálffyová, Ján Gúgh, Jozef Chavko, Peter Chrašč, Monika Chrenková, Andrej Chudý, Peter Izakovič, Lars Bo Jacobsen, Dušan Kerestúr, Ciril Klokner, Zuzana Kesanová, Alexander Kürthy, Jozef Lengyel, Jozef Madzin, Marián Mojžiš, Matej Repel, Martin Šálek, Ivan Šipkovský, Jozef Spišák, Jaro Spišák, Radovan Václav.

Finančná podpora:

Európsky fond regionálneho rozvoja, Program cezhraničnej spolupráce Slovenská republika – Rakúsko 2007-2013, projekt CORO-SKAT a RPS prostredníctvom programu „Malé členské projekty RPS“.

Súhrn výsledkov za rok 2012:

Kontrolované hniezdiská	<i>Checked territories</i>	387
Obsadené hniezdiská	<i>Occupied territories</i>	84

Prehľad počtu lokalít so záznamom podľa použitej metódy a ročného obdobia:

	na nahrávku		náhodný záznam		akustický monitoring	
	pozit	negat	pozit	negat	pozit	negat
jar	67	302	15	0	0	1
leto	0	0	2	0	0	0
jeseň	0	0	0	0	0	0
spolu	67	302	17	0	0	1

V roku 2012 bola pozornosť zameraná na podrobné alebo opätovné mapovanie na modelových plochách s cieľom získania podrobnejších výsledkov a vyhodnotenia krátkodobých zmien v početnosti v porovnaní s rokom 2009, no mapované boli i nové plochy. Mapovanie prebiehalo na Záhorí, Podunajsku a na juhu stredného a východného Slovenska, pričom ojedinelé dáta pochádzajú i z iných oblastí. Výsledky sú znázornené na obrázku 1. Densita druhu na dvoch plochách v rámci Podunajska mierne vzrástla a na jednej mierne poklesla, v porovnaní s rokom 2009.

Podarilo sa získať cennú informáciu o hniezdení kuvika v dutine stromu v roku 2010 v Trakoviciach (Šipkovský 2012), čo je v súčasnosti posledný známy takýto prípad v rámci Slovenska.

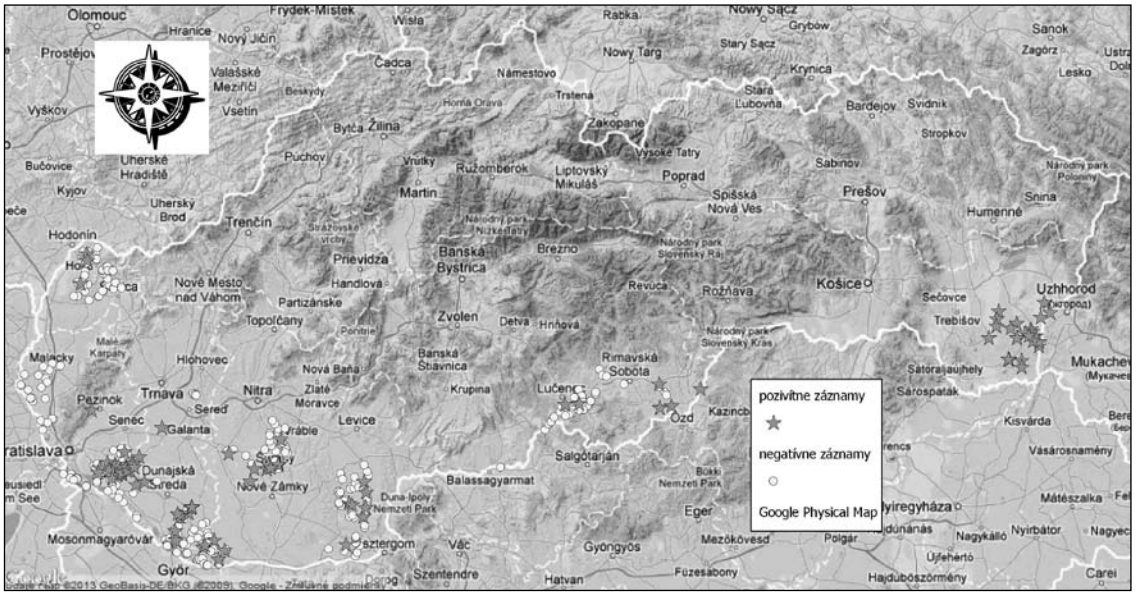
Ďalšími aktivitami skupiny bolo overovanie používanej metódy monitoringu prostredníctvom nahrávky teritoriálneho hlasu, testovanie akustického monitoringu, propagácia činnosti skupiny článkami a prezentovanie výsledkov na konferenciách, tvorba webovej stránky <http://dravce.sk/kuvik/> a príprava projektu pre ďalší výskum a ochranu druhu v spolupráci s partnermi vo Švajčiarsku.

Pre správu boli použité i dáta z www.aves.vtaky.sk a www.birding.sk. Všetkým spolupracovníkom ďakujeme za ich prácu a dodané výsledky.

Literatúra:

Šipkovský I. 2012: Ako u nás kuviky vyhniezdili, alebo príbeh posledného známeho hniezdenia kuvika obyčajného v dutine stromu na Slovensku. *Dravce a sovy* 2/2012.

Obr. 1: Všetky dodané záznamy kувika obyčajného na Slovensku v roku 2012.

VÝR SKALNÝ

(*Bubo bubo*)

Michal Noga

Riešitelia:

M. Dobrý, A. Dubravský, E. Hapl, S. Harvančík, J. Chavko, M. Chrenková, A. Izakovič, J. Izakovič, P. Jány, R. Jureček, J. Kicko, M. Kostra, A. Kürthy, D. Löbbová, J. Mikuš, M. Noga, V. Nemček, S. Nuhličková, J. Obuch, S. Pačenovský, V. Prachár, M. Smolár, J. Svetlík, L. Šnirer, K. Šotnár, T. Veselovský

Foto: R. Jureček

Súhrn výsledkov za rok 2012:

Kontrolované hniezdiská	<i>Checked territories</i>	17
Obsadené hniezdiská	<i>Occupied territories</i>	55
Počet hniezdiacich párov	<i>Incubating pairs</i>	50

Prezentované údaje sú výsledkom činnosti členov pracovnej skupiny vo vybraných oblastiach výskytu druhu v rámci SR a neposkytujú informáciu o celkovej početnosti druhu na Slovensku.

The here presented data are the result of activities of Working Group members only in selected areas o species in Slovakia. They are not providing information on whole population of species in Slovakia.

Pracovná skupina na výskum výra skalného vznikla v roku 2012 s cieľom zoskúpiť ornitológov so záujmom o tento druh.

V prvom roku monitoringu sme sa zamerali len na zistenie prítomnosti výra na hniezdných lokalitách. Celkovo bolo zaznamenaných 55 obsadených teritórií. Hniezdna produktivita bola sledovaná u 8 párov, z ktorých päť vyvedlo spolu mláďat (2×1, 3×2). V troch prípadoch nebolo hniezdenie úspešné.

Na viacerých lokalitách boli zozbierané potravné zvyšky a vývržky, realizoval sa akustický monitoring i kontrola 22 kV elektrických vedení v blízkosti hniezdných lokalít.

Monitoring druhu bol podporený projektom „Ochrana dravcov, bocianov a sov v regióne Záhoria a Niederösterreich“ v rámci Programu cezhraničnej spolupráce Slovenská republika – Rakúsko; projektom „Naše sovy“ v rámci grantového programu „Cena HOLCIM pre rozvoj regiónu Záhorie“ a Malým členským projektom RPS.

Foto: K. Šotnár

VÝRIK OBYČAJNÝ

(*Otus scops*)

Karol Šotnár

Riešitelia:

Šotnár K., Šiška Š., Tulis F.

Spolupracovníci:

Dubravský A., Hromník P., Oboňa P., Mitaš M., Páleš A., Lengyel J., Slobodník R., Špišák J., Kürthy A., Václav R., Jurica M., Chrašč P., Holý R.; dáta doplnené o údaje z online databázy Aves - Symfony

Foto: K. Šotnár

Súhrn výsledkov za rok 2012:

Kontrolované hniezdiská	<i>Checked territories</i>	41
Obsadené hniezdiská / teritoriálne samce	<i>Occupied territories / teritorial males</i>	29
Počet hniezdiacich párov	<i>Incubating pairs</i>	1
Počet pravdepodobne hniezdiacich párov	<i>Probably breeding pairs</i>	1
Počet úspešných párov	<i>Successful breeding pairs</i>	1
Počet vyvedených mláďat	<i>Fledglings</i>	2
Krúžkované mláďatá	<i>Ringed pull.</i>	2

Prezentované údaje sú výsledkom činnosti členov pracovnej skupiny vo vybraných oblastiach výskytu druhu v rámci SR a neposkytujú informáciu o celkovej početnosti druhu na Slovensku.

The here presented data are the result of activities of Working Group members only in selected areas of species in Slovakia. They are not providing information on whole population of species in Slovakia.

Foto: K. Šotnár

Vo vytipovaných oblastiach s priaznivými podmienkami pre výriku bolo skontrolovaných 41 lokalít v okresoch: Bánovce nad Bebravou, Prievidza, Piešťany, Levice, Nové M. nad Váhom, Nitra, Nové Zámky, Topoľčany, Žarnovica, Žiar nad Hronom, Zvolen, Bratislava, Malacky a Dunajská Streda.

Zaznamenali sme 34 pozitívnych registrácií z toho bolo 24 pískajúcich samcov a na piatich lokalitách boli zaznamenané celé páry. V priebehu dvoch nocí 27. a 29.5. bolo na dvoch lokalitách zaregistrovaných osem ozývajúcich sa samcov (Václav).

V jednom prípade prebehlo hniezdenie v búdke, z ktorej vyvedli výriky dve mláďatá. Bola okružkovaná aj dospelá samica (Šiška).

Skontrolovali sme 15 búdok a ďalších päť nových sme vyvesili.

Foto: K. Šotnár

KUVIČOK VRABČÍ

(*Glaucidium passerinum*)

Samuel Pačenovský, Karol Šotnár

Riešitelia:

A. Dubravský, T. Flajs, A. Kürthy, P. Oboňa, J. Obuch,
S. Pačenovský, A. Páleš, J. Piš, J. Pokrievková, M. Šipoš,
K. Šotnár, M. Špilák, J. Žiak

Súhrn výsledkov za rok 2012:

Kontrolované hniezdiská	<i>Checked territories</i>	66
Obsadené teritória	<i>Occupied territories</i>	65
Dohľadané páry	<i>Nests found</i>	1
Sledovaná produktivita	<i>Monitoring of nest productivity</i>	-
Počet vyvedených mláďat	<i>Fledglings</i>	?

Prezentované údaje sú výsledkom činnosti členov pracovnej skupiny vo vybraných oblastiach výskytu druhu v rámci SR a neposkytujú informáciu o celkovej početnosti druhu na Slovensku.

The here presented data are the result of activities of Working Group members only in selected areas of species in Slovakia. They are not providing information on whole population of species in Slovakia.

Spolu bolo zaznamenaných 66 teritórií. Z toho vo Volovských vrchoch 25, vo Veľkej Fatre 16, v Strážovských vrchoch 8, v pohorí Žiar 5, v Malej Fatre 6, v Kremnických vrchoch 3 a v Šípskej Fatre 1. Bolo kontrolované 1 obsadené hniezdo vo Volovských vrchoch, ktoré bolo obsadené aj v predchádzajúcom roku. Jedná sa o ďatľiu dutinu v suchom smreku. Hniezdo bolo kontrolované začiatkom apríla, kedy tu bol preukázaný len výskyt samca. Skutočnosť, že hniezdo bolo obsadené v roku 2012, bola zistená až po skončení hniezdneho obdobia, v auguste. Vtedy boli nájdené pod hniezdom aj vývržky, zvyšky potravy, perie a srst koristi, čo svedčí o úspešnom hniezdení. Počet mláďat sa však nepodarilo zistiť.

V inom teritórii vo Volovských vrchoch, kontrolovanom už od roku 2007, v ktorom bolo odvtedy niekoľkokrát potvrdené hniezdenie v rovnakej dutine, sa však nepodarilo preukázať prítomnosť druhu. V jednom prípade na lokalite v Strážovských vrchoch bol viackrát pozorovaný samec, ktorý vletoval do jednej z dutín v suchom pahýli, v ktorom pred dvomi rokmi kuvíčiky vyhniedzili. Pravdepodobne pre absenciu samice na lokalite nebolo hniezdenie úspešné.

V tomto roku sme vo viacerých pohoriach na Slovensku zaregistrovali nové teritória kuvíčokov vrabčích. Hlavne v jesenných mesiacoch, kedy boli dobré klimatické podmienky, sa nám podarilo potvrdiť prítomnosť kuvíčokov na viacerých lokalitách počas dňa.

Foto: K. Šotnár

Foto: M. Repel

SČÍTANIE MYŠIAROK UŠATÝCH (ASIO OTUS) NA ZIMOVISKÁCH

Michal Noga, Matej Repel

Riešitelia:

M. Noga, M. Repel, P. Chrašč

Spolupracovníci:

Bacsa K., Danko Š., Demovič B. ml., Félix A., Horal D., Hrtan E., Chrenková M., Chudý A., Kečkéšová L., Krišnovský P. Lengyel J., Löbbová D., Ličák T., Mojžiš M., S. Pačenovský, Peške L., Rác A., Rak D., Slobodník R., Slobodník V., Tullis F., Žiak J., Veselovský T., Vlachovičová M., Spišák J., Šotnár K., Uhrin M., Vrlík P.

Súhrn výsledkov, zima 2012/2013:

Kontrolované zimoviská	<i>Checked localities</i>	139
Obsadené zimoviská	<i>Occupied localities</i>	118
Počet myšiariok	<i>Incubating pairs</i>	2212
Priemerný počet na zimovisku	<i>Average on roosting place</i>	18.74
Percentuálna obsadenosť zimovísk	<i>Occupancy in %</i>	84.89

V zimnom období 2012 / 2013 sa vďaka úsiliu P. Chrašča, M. Repela, S. Pačenovského a A. Rácza podarilo zrealizovať sčítanie myšiariok ušatých i na zimoviskách na Východoslovenskej nížine, kde skontrolovali úctyhodných 87 lokalít (Chrašč P. a kol., 2013). Na západnom Slovensku prebehlo sčítanie v menšom rozsahu ako v predchádzajúcich zimných obdobiach, získané dáta od mapovateľov boli doplnené o údaje zverejnené na webových databázach www.birding.sk a AVES Symfony. Celkovo bolo skontrolovaných 139 zimovísk myšiariok ušatých (38 na západnom Slovensku, 98 na východnom Slovensku a 3 na strednom Slovensku). Myšiarky boli zistené na 118 lokalitách, spolu bolo zaznamenaných 2212 jedincov.

Najvyšší počet myšiariok bol zaznamenaný na lokalite Trebišov, 14. februára 2013 tu Ervín Hrtan sčítal 120 myšiariok ušatých, pričom počet odhadol na 150 exemplárov. Na rovnakej lokalite bol zaznamenaný i historicky najvyšší počet zimujúcich sov, v zime r. 1986 až 450 ex. (Kropil in Danko et. al. 2002). Na východnom Slovensku boli medzi zimujúcimi myšiarkami ušatými na dvoch lokalitách i myšiarky močiarny (*Asio flammeus*), vždy 1 ex.

Podľa informácií miestnych obyvateľov bolo zimovisko v Gabčíkove opustené z dôvodu rušenia fotografmi (!); k presunu sov došlo i v Palárikove a Poľnom Kesove.

Literatúra:

- Kropil R. 2002: Myšiarka ušatá (*Asio otus*). In: Danko Š., Darolová A., Krištín A. (eds): Rozšírenie vtákov na Slovensku. SAV, Bratislava.
- Chrašč P., Pačenovský S., Rác A., Repel M. 2013: Zimovanie myšiariok ušatých na Dolnom Zemplíne. Vtáky - jar 2013, r. 8, č. 1. SOS/BirdLife Slovensko, Bratislava.

Foto: K. Repel

Myšiarka močiarna zimujúca spoločne s myšiarkami ušatými.

STRÁŽENÍ A OCHRANA HNÍZD ORLŮ KRÁLOVSKÝCH V POVÁŽSKÉM INOVCI

Jiří Pavelka, Bedřich Landsfeld

V druhé polovině minulého století v důsledku rozšiřování orlů královských ve střední Evropě obsadili tyto dravci pohoří Malých Karpat a Povážského Inovce a vytvořili tak hranici jejich nejzápadnějšího výskytu. Přítomnost těchto vzácných dravců nešla zasloužit pozornosti veřejnosti. Zatímco ornitologové se z jejich výskytu ve volné přírodě těšili, našli se i osoby, jejichž zájmy byly velmi osobní. Těm se naskytla možnost snadného nabytí vlastnictví a to buď ve formě nezákonného držení těchto dravců v zajetí, případně zbohatnutí prodejem vybraných mláďat pro sokolnické nebo chovatelské účely. Podle dostupných ústních zpráv od tehdejších pracovníků dotčeného polesí v oblasti Povážského Inovce byla od padesátých let minulého století do roku 1977 vybrána nejméně tři hnízda. Přestože od tohoto roku začínáme v této oblasti pracovat se snahou zamezit této nelegální činnosti, vykrádání hnízd pokračovalo. Pohoří bylo tehdy

obsazeno dvěma páry orla královského. Jeden pár byl vybrán během dvaceti let v období 1977 – 1997 celkem pětkrát (1983, 1990, 1992, 1996, 1997), druhý třikrát (1983, 1984, 1992). Připočteme-li k tomu destrukci hnízd následkem povětrnostních vlivů nebo špatného ukotvení, byla produktivita obou párů z dlouhodobého hlediska velmi nízká.

Tento neutěšený stav nás nutil k vytvoření protiopatření, která by zamezila dalšímu vybírání hnízd. Za dané situace a s ohledem na naše finanční, technické a výrobní možnosti jsme přistoupili k ochraně hnízda pomocí mechanického zabezpečení. Ochrana hnízda pomocí ostnatého drátu ovinutého kol kmeňu hnízdního stromu byla sice jednoduchá, ale málo účinná. Použití kovového límce zavěšeného pod korunou hnízdního stromu, jak bylo uváděno v zahraniční literatuře, jsme s ohledem na komplikovanost montáže ve výšce odmítli.

Orl královský na hnízdě s mláďaty.
Foto: B. Landsfeld

Ochranný límeček vlastní konstrukce.
Foto: B. Landsfeld.

Od roku 1996 se při strážení hnízd uplatňuje i kamerový systém.
Foto: B. Landsfeld.

Zaměřili jsme se na vývoj a konstrukci ochranného kovového límečku, který by se montoval u paty stromu a snadno by se vysouval po kmeni hnízdního stromu do potřebné výše. Takové zařízení zamezilo jeho přelezení s použitím klasických stupaček a zároveň zajistilo rychlou montáž na kmen stromu. Konstrukce límečku byla provedena tak, aby umožnila snadný transport rozložených dílů více osobám na stanovené místo, kde se provede částečná montáž na dva díly. Po přípravě vhodných pomůcek se tyto dva díly přenesou na kmen stromu a provede konečná montáž v úrovni země. Následné vysunutí pomocí tyčí do potřebné výšky a samovolné zablokování ochranného límečku pomocí sklopných zarážek probíhá automaticky. Dobře sehraná skupina montážníků nainstaluje ochranný límeček na strom během jedné hodiny, což je přijatelná doba pro pobyt samice mimo hnízdo. Účinnost tohoto způsobu ochrany hnízda je velmi dobrá, nebylo zaznamenáno přelezení límečku ani vybrání mláděte na takto zabezpečených hnízdech. Tento systém jsme použili celkem na šesti hnízdních stromech. Nevýhodou je, že znemožňuje výstup ke hnízdu kroužkovatelům mláďat a výroba dílů ochranného límečku je náročná a s ohledem na naše finanční podmínky, byla nákladná.

Z toho důvodu jsme hledali dostupnější způsob ochrany hnízd. Začátkem devadesátých let minulého století začal se v Malých Karpatech používat systém ochrany hnízd rarohů velkých přímým strážním hnízda a přilehlého prostoru. Rozhodli jsme se aplikovat tento způsob ochrany i v případě orla královského. V tomto případě hlídka během dne i noci sleduje uvedený prostor z místa dostatečně vzdáleného, tak aby nenastalo rušení dospělých ptáků na hnízdě, ale byl dobrý přehled o dění pod ním. I když je hlídkové místo vybaveno stanem, dlouhodobý pobyt v něm, zvláště

za špatného počasí a v noci, kdy se strážci musí spolehat jen na sluch, je náročný. Časté střídání strážců ve stanu způsobuje rušení dospělých ptáků. Pro každý týdenní turnus je nutno zajistit dostatečně velký počet dobrovolníků. V tom případě nelze zajistit jejich kvalitu a zodpovědné chování v hlídkovém staně nebo v oddychovém prostoru, což se setkalo často s oprávněnou kritikou lesního personálu. Přes tyto problémy a nedostatky se nám tento způsob strážení osvědčil, nenastalo žádné vybrání mláďat orlů královských, naopak bylo provedeno několik úspěšných zásahů při záchraně mláďat, která během intenzivních bouřek vypadla z hnízda. Strážní akce se zúčastnilo celkem asi 100 dobrovolníků, což s sebou neslo riziko, že poloha hnízda může být prozrazena při jejich návratu domů, kdy záměrně nebo nechtěně budou o své činnosti informovat okolí. Strážní akci jsme uplatnili v letech 1993 až 1996 u obou hnízdicích párů celkem sedmkrát a to u jednoho páru třikrát a u druhého čtyřikrát.

Ve snaze odstranit velký počet strážců nutných při tomto způsobu ochrany hnízda, jsme hledali výhodnější řešení. Nabízelo se využití kamerových systémů, které se v té době začaly výrazněji rozvíjet. Při využití této techniky by se obsluha omezila na minimální počet spolehlivých osob při daleko výhodnějších pracovních podmínkách.

Tento způsob ochrany orlů jsme začali uplatňovat od roku 1996. Pohodlné stanoviště strážců tak mohlo být ve větší bezpečné vzdálenosti od hnízda s vyloučením jakéhokoli rušení průběhu hnízdění. V té době nebyly k dispozici kamery finančně dostupné vhodné pro provoz v těžkých povětrnostních podmínkách, které by se daly uplatnit pro strážení hnízd orlů královských. Proto jsme sáhli k vývoji a výrobě vlastního zařízení. Na trhu byly již k dispozici potřebné díly pro

Orel královský.

Foto: B. Landsfeld.

sestavení prvních kamerových systémů, včetně citlivých mikrofonů pro snímání zvuku, přenosových systémů signálu a řada dalších potřebných elementů. Původně zamýšlený způsob napájení kamery pomocí solárních panelů se z praktických důvodů neosvědčil. Napájení jsme zajistili autobateriemi, které se dobíjejí po čtyřech nebo pěti dnech provozu. Takto sestavený prototyp kamerového systému jsme delší dobu zkoušeli. Odstranila se řada závad a v roce 1997 jsme jej zavedli do plného provozu. Průběžně se zdokonalovalo zařízení nočního strážení. To bylo provedeno tak aby při narušení okolí hnízda vydávalo zvukový signál do kontrolní místnosti obsluhy. Bohužel nedovedli jsme odstranit falešné poplachu způsobené zvěří.

Problémem bylo též zajištění čistoty optiky kamery při ztížených povětrnostních podmínkách, přítomnosti hmyzu v zorném poli. Při instalaci v terénu se často vyskytoval problém s vhodným umístěním kamery u hnízda. Často překážely větve, neboť kamera byla nainstalována na některý z vedlejších stromů. Vzájemné protichůdné pohyby stromů způsobovaly pohyb nebo i ztrátu obrazu na monitoru v kontrolní místnosti a stěžovaly čitelnost obrazu strážní službě. Přes uvedené nedostatky, které se průběžně odstraňovaly, se strážení hnízd pomocí kamerového způsobu plně osvědčilo. Bylo použito v letech 1997 až 2006 po dobu 8 let a vždy se stoprocentním úspěchem. Nedošlo k vykradení hnízda a mláďata zdárně vylétla. Zároveň se ukázala další výhoda kamerového systému. Při destrukci hnízda následkem vichřice nebo jiných vlivů, kdy mláďata byla stržena z hnízda, a na monitoru v kontrolní místnosti se ukázala jejich absence, se organizovala okamžitě záchranná akce. Takto bylo ve třech případech zachráněno několik mláďat, která jistě vyváží finanční náklady na výrobu a provoz tohoto zařízení.

Je nutno se zmínit o další výhodě kamerového systému, který umožňuje dlouhodobě sledovat činnost starých ptáků i jejich potomků na hnízdě, jejich chování a vývoj a tím podstatně rozšířit znalosti o etologii tohoto druhu. Pro všechny účastníky strážní akce tyto poznatky byly hluboce poučné a zůstanou jistě nadlouho zapsané v jejich paměti.

Strážení pomocí kamerového systému se uplatnilo a využilo pro ostrahu hnízd i u jiných dravců, kde bylo velké ohrožení hnízd nezákonnými postupy. Jednalo se především o hnízda sokolů stěhovavých a orlů skalních.

Zabezpečení hnízd pomocí kamerového systému je přes všechna pozitivní organizačně i finančně náročné. Proto jsme postupně vyvinuli i samostatný systém strážení pomocí různých čidel, které hlásí narušení strážného prostoru pomocí sítě mobilního telefonu. V daném případě nemusí být strážce přítomen přímo na lokalitě, ale stačí, když je schopen se dostavit v případě poplachu na místo během několika minut.

Všechny typy strážních akcí prováděné od roku 1982 v oblasti Považského Inovce měly bezesporu kladný vliv na další vývoj populace orla královského v této oblasti.

Díky postupnému zavedení výše popsaných způsobů zabezpečení strážní služby se dramatické vybírání hnízd ze začátku akce podařilo eliminovat. Omezením nelegálního vybírání mláďat orlů královských se zvýšil počet vyvedených ptáků a obsazení nových teritorií v tomto pohoří. Stávajících 5 párů je jistě uspokojivým číslem proti původním 2 párům orlů královským ze začátku ochranné akce.

SUMMARY

CONSERVATION AND GUARDING OF THE EASTERN IMPERIAL EAGLE NESTS IN POVAZSKY INOVEC MTS.

Two nesting pairs of the Eastern Imperial Eagle were recorded from Považsky Inovec Mts. in the 2nd half of the 20th century. Oftenly, the nests were illegally robbed. Consequently, local population featured stagnation. To reverse the trend, targeted conservation measures were implemented, including installation of metal "collars" on the tree trunk and, later, nest guarding by patrols. Recently, most efficient tool in nest guarding proved to be an industrial TV. Systematic and consistent guarding has contributed to increasing of Eastern Imperial Eagle population in Považsky Inovec Mts to current 4-5 nesting pairs.

TRETÍ ROK PROJEKTU CORO – SKAT

Martin Dobrý

Ochrana dravcov na Slovensku ako vedúci partner realizuje tretiu sezónu hniezdnych monitoringov v oblasti Záhoria v rámci projektu „Ochrana dravcov, bocianov a sov v regióne Záhoria a Niederösterreich“, realizovaného v rámci Programu cezhraničnej spolupráce Slovenská republika – Rakúsko 2007 – 2013 a spolufinancovaného Európskym fondom regionálneho rozvoja.

Realizácia projektu začala v hniezdnej sezóne 2011 a sezóna 2013 má byť treťou, záverečnou pre realizovanie monitoringu. Projekt zastrešuje aktivity, ktorých cieľom je zvýšenie miery povedomia obyvateľstva o Európskej sústave chránených území NATURA 2000, zlepšenie stavu populácií vybraných druhov dravcov v regiónoch realizácie projektu a získanie dát o stavoch populácií z bežných a špecifických monitoringov. Predmetnými druhmi projektu sú druhy z prílohy I. Smernice o vtákoch – bocian biely, bocian čierny, včelár lesný, haja tmavá, haja červená, orliak morský, kaňa močiarna, kaňa sivá, kaňa popolavá, orol kráľovský, kršiak rybožravý, sokol rároh, sokol kobec, výr skalný a vybrané indikačné druhy poľnohospodárskej krajiny – plamienka driemavá a kuvík obyčajný.

Projektovou oblasťou sú na Slovensku Bratislavský a Trnavský samosprávny kraj, pričom aktivity sú koncentrované do oblasti Záhoria. V Rakúsku sa projekt realizuje prostredníctvom našich partnerov BirdLife Österreich a Auring v oblastiach Weinviertel, Wiener Umland – Nordteil, Wiener Umland - Sudteil, a Waldviertel. Aktivity projektu sú v oboch krajinách zrkadlové a prispôbené špecifikám každej krajiny. Patria medzi ne hniezdny monitoring, monitoring migrácie, zabezpečovanie hniezdisk vzácnych druhov prostredníctvom fotopascí, pravidelných kontrol a oplôtkov (kane popolavé), iniciovanie vyhlasovania ochranných zón, inštalácia umelých hniezd pre bociany biele i čierne a orly kráľovské, inštalácia rámp na zamedzenie vstupu do chránených území. Ďalej práca s verejnosťou prostredníctvom komunikácie s majiteľmi a užívateľmi pozemkov, vydávania tlačových správ, vydania a distribúcie informačnej brožúry, tvorba a správa webovej stránky, exkurzie a prednášky pre verejnosť a školy, budovanie vedeckej knižnice RPS. Zisťovanie habitatových preferencií sa realizuje u orla kráľovského a kuvíka obyčajného v oboch krajinách, u nás prostredníctvom rádiovej

Hniezdna podložka pre orla kráľovského, inštalovaná v Rakúsku.
Foto: Michael Tiefenbach

a v Rakúsku prostredníctvom satelitnej telemetrie. Tá má okrem vedeckého i ochranný význam a prostredníctvom vysieláčiek sa podarilo dohľadať a ošetriť jedno vysilené mláďa v sezóne 2011, alebo identifikovať pôvod nájdeného kadáveru zastreleného orla (oba prípady orol kráľovský).

Projekty cezhraničnej spolupráce sú jedinečnou možnosťou pre nadviazanie kontaktov za hranicami regiónov a budovanie dlhoročnej spolupráce s kolegami zo zahraničia. Profit zo skúseností projektových partnerov v rôznych oblastiach ochrany prírody môže výrazne pomôcť dosahovaniu spoločných cieľov, čím ochrana jedinečných prírodných hodnôt na oboch stranách rieky Moravy dozaista je.

SUMMARY

THIRD YEAR OF CORO – SKAT PROJECT

It has been already third year that RPS implements CORO-SKAT Project aimed at determination of population status of selected raptors species in Bratislava and Trnava Regions and implementation of species conservation measures. Project is implemented within a framework of Cross-Border Cooperation Programme Slovakia – Austria and financed through the European Region Development Fund.

creating the future
Program zur grenzüberschreitenden Zusammenarbeit SLOWAKEI – ÖSTERREICH 2007-2013
Program cezhraničnej spolupráce SLOVENSKÁ REPUBLIKA – RAKÚSKO 2007-2013

EUROPEAN UNION
European Regional
Development Fund

POSTREHY Z TELEMETRIE ORLOV KRÁĽOVSKÝCH A HAJE ČERVENEJ

Vladimír Nemček

V roku 2011 a 2012 boli vďaka projektu cezhraničnej spolupráce medzi Rakúskom a Slovenskom – Ochrana dravcov, bocianov a sov v regióne Záhoria a Niederösterreich – osadené vysielajúky na 6 mladých orlov kráľovských a jedno mláďa haje červenej. Cieľom projektu je zistiť využívanie potravných biotopov orlov kráľovských, identifikácia dočasne osídlených území a ochrana mláďat pokiaľ sú na hniezde a v jeho okolí. V roku 2011 sme označili jedno mláďa na Záhorí blízko hraníc s Rakúskom a jedno mláďa haje červenej tiež zo Záhoria. V roku 2012 to už bolo 5 orlov – 3 mláďatá na Záhorí od páru ktorého mláďa bolo označené i v roku 2011 a po jednom mláďati z Malých Karpát a z Podunajskej nížiny. Používal som kombináciu techník dohľadávania (homing) s odhadom vzdialenosti v rovinatom teréne – vopred som vypočítal odstupňovanie citlivosti prijímača a následne v teréne overoval presnosť a správnosť zameriavania. Táto technika sa celkom osvedčila i keď vie byť silne ovplyvnená reliéfom krajiny. Preto som ju používal len na rovine.

OROL DANO

V roku 2011 sme sledovali orla Dana (tak sme ho pomenovali), pokiaľ bol v rodičovskom okrsku, tak sa zdržoval na loviskách, ktoré ležia na rakúskej strane rieky Moravy. Postupne ako miestni farmári zaorávali polia, robil dlhšie prieskumné lety až napokon odletel smerom na juh.

Presunul sa na maďarsko – rakúske pohraničie kde je významná lokalita pre orly kráľovské – dočasne osídlené územie. Tu prežil až do jari – v roku 2012 sa mu pokazila vysielajúčka, dávala iba slabý signál a nebolo ho už možné naďalej dohľadávať. Pohyboval sa medzi obcami Hegyeshalom a Pama. Bežne bol pozorovaný s ďalšími mladými orlami (max. 6 orlov kráľovských a 6 orliakov morských). Ak bolo počasie nevhodné na lietanie zvyčajne posedával v stromoradi alebo lese s inými orlami, ako náhle však bolo jasno alebo vial vietor tak trávil veľa času vo vzduchu. Vtedy sa dal i lepšie dohľadať. Pri obci Hegyeshalom bol videný útok na strnisku kukurice. Pri tejto obci obýval malý les medzi touto obcou a Nickelsdorfom

na rakúskej strane. Bolo tu zaznamenané i nocovanie. Podobný charakter ako táto lokalita – malý les, stromoradia ďalej od ciest – mala i lokalita a nocovisko medzi obcami Pama a Zurndorf. Orly (bolo ich tu asi 6-7 a orliaky – cca. 6) tu boli v pokoji, krajinu dotvárali trávnaté porasty pri cestách a polička pre malú zver na poliach. Potravná ponuka bola bohatá – na cestách v okolí hynulo dosť malej zvery a zároveň táto bola prikrmovaná miestnymi farmármi repou a kukuricou. Orol sa z lokality stratil koncom novembra, opätovne bol pozorovaný v máji pri obci Drosing a Hausbrunn, kde ho i vyfotili rakúski ornitológovia.

HAJA HANKA

Haja Hanka nám vďaka telemetrii pomohla preniknúť do tajov života týchto dravcov na našom území. Krátko po vyletení sa držala spolu so svojim súrodcom a rodičmi, lietala max. do 2 km od hniezda, často k neďalekej skládke odpadu. Neskôr v auguste podnikla niekoľko prieskumných letov do oblastí sútoku Dunaja a Moravy, kde bola pozorovaná s ďalšími hajami červenými. Stále sa držala neďaleko rieky Moravy a i jej pohyb kopíroval tok rieky.

Koncom augusta sme zachytili letiacu Hanku smerom na sever pozdĺž rieky Moravy. Napokon sme ju našli na významnej lokalite pri obci Bernhardsthal, pri rieke Morave v spoločnosti ďalších hají. Okrem okolia rieky lovila i na okolitých poliach a trávnatých porastoch. Bola pozorovaná ako sa snaží okradnúť sokola myšiara alebo skupinu myšiakov o zdochlinu. V tejto oblasti je niekoľko veterných parkov, a tiež som ju v ich okolí i priamo pozoroval. Začiatkom októbra nastal obdobný problém s vysielajúčkou ako pri Danovi. Hanka trávila vo vzduchu väčšinu času, sedávala iba minimálne. K jej rozsiahlemu pohybu po území určite prospeli vhodné poveternostné podmienky panujúce v tejto oblasti – počas jej pobytu na lokalite tu väčšinu času vial silný vietor.

Koncom októbra bola zameraná pri obci Angern an der March. Ďalšie pozorovanie bolo až v januári pri obci Deutsch Jahrndorf. O týždeň bola pozorovaná na nocovisku hají červených v oblasti česko-rakúsko-slovenského pohraničia. Na nocovisku sa potom zdr-

žila pravidelne počas celej zimy. Posledný údaj o výskyte je z mája roku 2012 kedy bola pozorovaná rakúskym ornitológom neďaleko Suchohradu.

ORLY V ROKU 2012

Orly s vysielaczkami z tohto roku sa rozlietavajú, viac informácií o ich pohybe získame až po dlhšej dobe. Zaujímavé bolo zistenie u orlice z východnej strany Malých Karpát, že pravidelne lietala ponad Karpaty až na Záhorie, v priebehu dňa zvyčajne okolo obeda preletela na Záhorie a podvečer sa vrátila na hniezdisko. Podobne lietal, i keď nie tak často i samec z Malých Karpát. Od oboch jedincov máme údaje zo Záhoria. Dva orly zo Záhorskej nížiny sa tu zdržali len pokým boli v hniezdnom teritóriu dospelých orlov. Po opustení hniezdiska odleteli preč zo Záhoria.

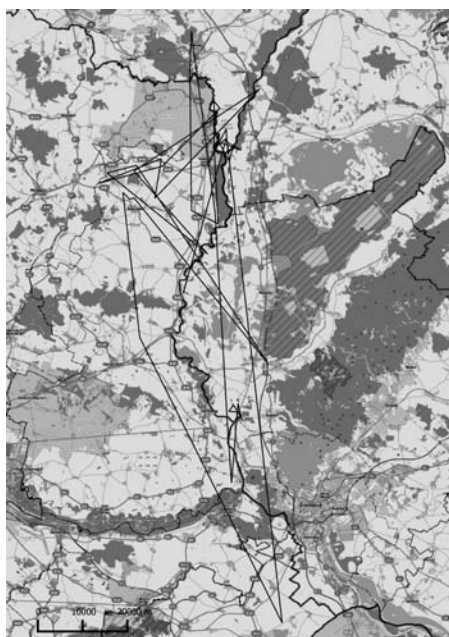
SUMMARY

OBSERVATIONS FROM THE TELEMETRY OF THE EASTERN IMPERIAL EAGLES AND RED KITES

In 2011 we used a radio telemetry for monitoring juvenile of Imperial Eagle called Dano and juvenile of Red Kite called Hanka. In 2012, four more juveniles of eagle were tagged, referred respectively as Oliver, Sarlota, Dana and Dorota. All eagles, except of Sarlota and Oliver, were from Zahorie region. Sarlota came from Podunajska nizina lowland and Oliver came from Male Karpaty mountains. We used homing method and distance estimation by the power of the signal on the display scale (only in the lowland). After leaving the nest, Dano spent a lot of time in the hunting territory of his parents in Austria. In the autumn he migrated to the border zone between Austria, Hungary and Slovakia. Here the eagle spent the winter. During the winter, the radio transmitter was damaged and the signal was low. In the spring Dano was observed in Austria near Drosing and Hausbrunn. The Red Kite Hanka stayed near the nest - around 2 km from it. Then Hanka did some exploratory flights to the area of the confluence of the Morava and Danube rivers. In late August Hanka migrated to the north along the Morava river. She was found near Bernhardsthal by the Morava river with other red kites. Hanka spent a lot of time in the air. In this area she hunted in the vineyards and the agricultural land. Most of time Hanka was found near Bernhardsthal, but she also flew to Deutsch Jahrndorf and to Angern an der March. During the winter, she was regularly observed in the roosting place in the border area between Austria, Czech Republic and Slovakia. The eagles tagged in 2012 - Sarlota and Oliver - flew over Male Karpaty mountains to Zahorska nizina lowland many times. The eagles Dana and Dorota stayed in the hunting territory of the parents after leaving the nest.

Obr. 1. Trasa orla Dana

Obr. 2. Trasa haje Hanky

MYŠÍ ROK U SOVY LESNEJ

Karol Šotnár, Ján Obuch

Rok 2012 sa z prírodného hľadiska vyznačoval mimo iné aj zvýšenou populačnou hladinou hrabošov, hrdziakov a ryšaviek, tzv. gradáciou. V lesoch to spôsobili priaznivé klimatické podmienky, ako aj dobrá úroda žaluďov a bukvic predošlú jeseň. Skontrolovali sme dôkladnejšie búbky, v ktorých najčastejším nájomníkom býva sova lesná. Zaujímalo nás ako sovy reagujú na dostatok potravy v ich lovnom teritóriu.

Zaujímavé boli zistenia o produktivite mláďat: zo siedmych búbok vyviedli úspešne sovy 27 mláďat: 2×2, 1×3, 2×4, 2×6. V jednom kurióznom prípade sme našli búbku so siedmimi mláďatami na zemi. Šesť mláďat, ktoré prezili, sme vložili do novej búbky, ktorú po niekoľkých dňoch úspešne opustili. V búbke bolo ešte jedno neoplozené vajce, takže znáška obsahovala 8 vajec! Inde sa v klátikovej búbke s priemerom dna 20 cm tislo až šesť mláďat.

Zo štyroch búbok boli zozbierané a analyzované vývržky. I keď bola vzorka malá, vyznačovala sa zvýšeným počtom úlovkov ryšavky žltohrdlej a hrdziaka hôrneho. Z faunistického hľadiska pre pohorie Vtáčnik boli vo vzorke potravy determinované aj zriedkavé druhy netopier veľkouchý a jašterica živorodá.

Na záver môžeme skonštatovať, že sova lesná reaguje na zvýšený počet určitej ľahko dostupnej koristi jej lovením a taktiež investuje zvýšenú energiu do potomstva vo forme väčšej znášky vajec.

Na týchto aktivitách sa podieľali: Ján Mikula, Martin Dúbrava, Marek Měrka a Andrej Páleš.

SUMMARY

MOUSY YEAR FOR THE TAWNY OWL

Gradation of meadow mice, bank voles and wood mice was observed in 2012. In forests, this was caused by favorable climate conditions and, in addition, by rich harvest of acorns and beechnuts in autumn 2011. Consequent increased nest productivity of Tawny Owl was recorded in Vtáčnik Mts. Seven pairs of Tawny Owl nesting in nest boxes produced altogether 27 youngs (2×2, 1×3, 2×4, 2×6). One nest box was found on the ground with 7 youngs and one unfertilized eggs, thus representing original clutch of 8 eggs! Six youngs have survived. Analyses of prey remains disclosed presence of some rare species in the prey, such as Bechstein's Bat (*Myotis bechsteini*) and Common Lizard (*Zootoca vivipara*). Such findings are interesting also from the faunistic point of view of Vtáčnik Mts.

Foto: K. Šotnár

EŠTE O JEDNOM MALOM PROJEKTE

Michal Noga

Je skvelé, ak veľké a/alebo prosperujúce firmy budujú filantropiu, podporujú jednotlivcov, skupiny, mimovládny sektor alebo samosprávy. Skryto, alebo verejne. Jednou z takýchto firiem je i Holcim Slovensko a. s., ktorá od roku 2004 vyhlasuje grantovú schému „Cena Holcim pre rozvoj regiónu Záhorie“. V roku 2012 sa do nej zapojila i RPS a projekt „Naše sovy“ bol schválený. Jeho realizácia prebiehala od septembra 2012 do júna tohto roku. Hlavným cieľovým druhom projektu bol výr skalný. Nielenže v projektovom území žije pomerne stabilná populácia, ale viac ako polovica párov našej najväčšej sovy osídľuje dobývacie priestory – lomy, takže prepojenie s firmou Holcim sa samo ponúkalo. V projekte sa ale neopomenuli ani ostatné druhy regiónu – myšiarky ušaté, sovy obyčajné, kuviky, výriky a plamienky driemavé.

Monitoring prebiehal prostredníctvom siete dobrovoľných spolupracovníkov ako i v spolupráci s výskumnými aktivitami zastrešenými projektom „Ochrana dravcov, bocianov a sov v regióne Záhoria a Niederösterreich“. Zmapovaných bolo viac ako 500 km² územia. Bohužiaľ, výskyt kuvika, plamienky a výrika sa nepodarilo v regióne opätovne potvrdiť a to ani pri využití akustického monitoringu. Súčasťou projektu bola i praktická ochrana a pomoc. Boli zhotovené a vyvesené búdky pre výrika a umelé hniezdné podložky pre myšiarky ušaté; dve

lokality výra skalného strážili fotopasce. Do projektu sa aktívne zapojili i dve základné školy – v Kuchyňi a Sološnici. Okrem prednášok o sovách sa žiaci zúčastnili výtvarnej súťaže, vyrábali upomienkové predmety a pomáhali pri výrobe umelých hniezdných podložiek.

Projekt je uzavretý, no náš výskum, ochrana a vzdelávacie aktivity v regióne určite nekončia. A veríme, že sa rovnako neskončí filantropia a podpora firmy Holcim drobným ochranárskym, či kultúrno-spoločenským projektom.

SUMMARY

ONE MORE NOTICE ON ONE SMALL PROJECT

Small project „Our Owls“ supported through grant scheme known as „HOLCIM AWARD for Zahorie Region Development“ was implemented since autumn 2012 till summer 2013 in Male Karpaty region. The project was focused on monitoring of owls, particularly the Eagle Owl. Dictaphones were used in acoustic monitoring and phototraps were employed in nest guarding. Several education activities were implemented in cooperation with elementary schools within the target region.

Výroba umelej hniezdej podložky v ZŠ Sološnica
Foto: M. Noga

Výroba upomienkových predmetov v ZŠ Kuchyňa
Foto: M. Noga

PUBLIKAČNOU ČINNOSŤOU K ROZVOJU ORGANIZÁCIE

Lucia Deutschová

Publikovanie článkov je prirodzeným vyústením spracovania výsledkov odbornej činnosti dravčiar. Ak sa pri autorovi článku objaví jeho súkromná adresa, prirodzene vzniká dojem, že ho autor napísal len vo svojom mene, výsledky boli získané bez akejkoľvek inštitucionálnej podpory a nie sú zastrešené žiadnou organizáciou. V prípade výsledkov získaných či už v rámci výnimky RPS, alebo niektorého z projektov realizovaných RPS, v rámci ktorého bola činnosť autora článku podporená, by však bolo vhodné publikovať články členov RPS s uvedením adresy organizácie, nie súkromnej adresy autora. RPS sa profiluje ako odborná organizácia. Články s jednoznačnou referenciou majú veľký význam pre prezentáciu výsledkov RPS a zdôraznenie dôležitosti výnimky, bez ktorej by sme nemohli viaceré činnosti realizovať. Publikovanie článkov s uvedením organizácie, v ktorej autor pôsobí, patrí medzi štandardné postupy. Je to okrem iného aj prejav lojality voči organizácii, ktorá zabezpečuje podmienky pre činnosť svojich členov. Lojálne, ak nie samozrejme, je rovnako publikovať výsledky, získané vďaka podpore RPS, prioritne v periodikách RPS, teda v časopise Slovak Raptor Journal, alebo Dravce a sovy. Nasledovanie tohto odporúčania je nevyhnutným predpokladom rozvoja organizácie, vrátane odborného kreditu a zvýšenia úrovne propagácie výsledkov. A samozrejme, meno organizácie môže prispieť k zlepšeniu vnímania samotného článku. Je potrebné si uvedomiť, že výnimka z ustanovení Zákona o ochrane prírody a krajiny pre našu organizáciu je udeľovaná za účelom vykonávania odbornej činnosti. Z toho dôvodu je nevyhnutné, aby bola táto činnosť, teda činnosť

členov, prezentovaná prostredníctvom kvalitných odborných článkov v najvyššej možnej miere a to, opäť zdôrazňujem, pod menom organizácie.

SUMMARY

PUBLISHING FOR DEVELOPMENT OF THE ORGANISATION

Publishing of articles is a common form of presenting the expert work and results of a birds of prey specialist. RPS as an expert organisation needs to present the work of its members by as many high-quality expert articles as possible. Therefore it is very important that articles presenting the work supported by RPS, either under the Exception for expert work or within any project include the name and address of the organisation near the name of the author. It is also appropriate that the members of RPS present results of their work preferably in the publications of RPS, i.e. Slovak Raptor Journal and Dravce a sovy magazines.

Kaňa stepná (*Circus macrourus*)
Foto: S. Harvančík